

GŘ pro vzdělávání a kulturu

KLÍČOVÉ SCHOPNOSTI PRO CELOŽIVOTNÍ UČENÍ

Evropský Referenční Rámec

Vzdělávání
a odborná
příprava

Klíčové schopnosti pro celoživotní učení – Evropský referenční rámec je přílohou doporučení Evropského parlamentu a Rady ze dne 18. prosince 2008 o klíčových schopnostech pro celoživotní učení, které bylo uveřejněno v Úředním věstníku Evropské unie dne 30. prosince 2006 L 394. (<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2006:394:0010:0018:CS:PDF>)

Doporučení je jedním z výsledků spolupráce Evropské komise a členských států v rámci pracovního programu Vzdělávání a odborná příprava 2010. Tento pracovní program představuje zastřešující rámec pro politickou spolupráci v oblasti vzdělávání a odborné přípravy a je založen na společně dohodnutých cílech, ukazatelích a referenčních kritériích, na vzájemném učení a šíření osvědčených postupů. Více informací je k dispozici na adrese: http://ec.europa.eu/education/index_en.html.

Europe Direct je služba, která vám pomůže odpovědět
na otázky týkající se Evropské unie

Bezplatná telefonní linka (*):
00 800 6 7 8 9 10 11

(*) Někteří operátoři mobilních sítí neumožňují přístup k číslům 00800 nebo mohou tyto hovory účtovat.

Mnoho doplňujících informací o Evropské unii je k dispozici na internetu. Můžete se s nimi seznámit na evropském serveru (<http://europa.eu>).

Katalogové údaje jsou uvedeny na konci této publikace.

Lucemburk: Úřad pro úřední tisky Evropských společenství, 2007

© Evropská společenství, 2007
Kopírování je povoleno pouze se souhlasem autora.
Pictures: © Shutterstock

Printed in Belgium

Vytištěno na neběleném papíře

KLÍČOVÉ SCHOPNOSTI PRO CELOŽIVOTNÍ UČENÍ

Celoživotní učení se stalo nutností pro všechny občany. Svoje schopnosti a dovednosti potřebujeme rozvíjet po celý život nejen pro osobní naplnění a schopnost aktivně se angažovat ve společnosti, v níž žijeme, ale také proto, abychom byli schopni uspět na stále se měnícím pracovním trhu.

Znalosti, dovednosti a schopnosti evropské pracovní síly jsou významným činitelem konkurenceschopnosti EU, její produktivity a schopnosti inovovat. Rostoucí internacionalizace, rychlé tempo změn a neustálý příliv nových technologií znamenají, že Evropané nejen musí udržovat specifické dovednosti potřebné pro svoji práci na aktuální úrovni, ale potřebují také všeobecné schopnosti, které jim umožní přizpůsobovat se změnám. Schopnosti jednotlivců rovněž přispívají k jejich motivaci a uspokojení z práce, a ovlivňují tak její kvalitu. Způsoby našeho přístupu k informacím a službám se stále mění. Potřebujeme nové schopnosti pro ovládání zcela nového digitálního světa nejen prostřednictvím technických dovedností, ale také skrze hlubší pochopení příležitostí, úkolů a dokonce etických otázek, které nové technologie přinášejí.

V tomto ovzduší rychlých změn rostou obavy o naši sociální soudržnost. Existuje riziko, že se mnoho Evropanů bude cítit odsunuto na okraj globalizací a digitální revolucí. Hrozba odcizení, která z toho plyne, znamená nutnost podporovat demokratické občanství; vyžaduje, aby lidé byli informováni o společnosti, v níž žijí, aby se o ni zajímali a angažovali se v ní. V důsledku toho se znalosti, dovednosti a schopnosti, které všichni potřebují, musí měnit.

S tímto vědomím přijala Rada a Evropský parlament na konci roku 2006 evropský rámec o klíčových schopnostech pro celoživotní učení. Tento rámec poprvé na evropské úrovni identifikuje a definuje klíčové schopnosti, které občané potřebují pro své osobní naplnění, sociální začlenění, aktivní občanství a zaměstnatelnost v naší společnosti založené na znalostech. Systémy základního vzdělávání a odborné přípravy členských států by měly podporovat rozvoj těchto schopností u všech mladých lidí

Ján Figel'

člen Evropské komise
odpovědný za výchovu, vzdělávání,
kulturu a mládež

a opatření členských států pro vzdělávání a odbornou přípravu dospělých by měla poskytovat skutečné příležitosti pro všechny dospělé k získávání a udržování těchto dovedností a schopností.

Jsem si jistý, že se evropský rámec o klíčových schopnostech ukáže být užitečným nástrojem pro tvůrce politik, poskytovatele vzdělávání a odborné přípravy a pro ty, kdo se vzdělávají, tak, aby se celoživotní učení stalo skutečností pro všechny. Vyzývám všechny zúčastněné strany k co nejlepšímu využití tohoto referenčního nástroje a k podpoře jeho šíření a zavádění ve spolupráci s Evropskou komisí.

Ján Figel'

A handwritten signature in black ink, reading 'Jan Figel'.

OBSAH

2	
3	Pozadí a cíle
	Klíčové schopnosti
4	1. Komunikace v mateřském jazyce
5	2. Komunikace v cizích jazycích
6	3. Matematická schopnost a základní schopnosti v oblasti vědy a technologií
7	4. Schopnost práce s digitálními technologiemi
8	5. Schopnost učit se
9	6. Sociální a občanské schopnosti
11	7. Smysl pro iniciativu a podnikavost
12	8. Kulturní povědomí a vyjádření

Pozadí a cíle

Jelikož globalizace staví Evropskou unii před stále nové výzvy, bude třeba, aby každý občan ovládal širokou škálu klíčových schopností, a mohl se tak pružně přizpůsobit rychle se měnícímu a úzce propojenému světu.

Vzdělání a jeho dvojitá úloha, sociální i hospodářská, musí hrát klíčovou roli při zajišťování toho, aby evropští občané získali klíčové schopnosti, jež jim umožní se takovým změnám přizpůsobit.

Zejména je třeba stavět na různých schopnostech jedinců a naplnit různé potřeby studujících zajištěním rovného přístupu ke vzdělání pro ty skupiny, které kvůli znevýhodněním způsobeným osobními, sociálními, kulturními nebo hospodářskými okolnostmi potřebují k naplnění svého vzdělávacího potenciálu zvláštní podporu, jako například lidé s omezenými základními dovednostmi, zejména s nízkou úrovní gramotnosti, lidé, kteří předčasně opustili školu, dlouhodobě nezaměstnaní, lidé navracející se do zaměstnání po dlouhodobější nepřítomnosti, starší lidé, migranti a lidé se zdravotním postižením.

V tomto kontextu jsou hlavní cíle referenčního rámce následující:

1) určit a definovat klíčové schopnosti nezbytné pro osobní naplnění, aktivní občanství, sociální soudržnost a zaměstnatelnost ve společnosti založené na znalostech;

2) podporovat snahy členských států, jejichž cílem je zajistit, aby mladí lidé do ukončení počátečního vzdělávání a odborné přípravy rozvinuli klíčové schopnosti na takové úrovni, aby byli připraveni na dospělost a měli základy pro další vzdělávání a pracovní život a aby dospělí mohli své klíčové schopnosti po celý život rozvíjet a aktualizovat;

3) poskytnout politickým činitelům, poskytovatelům vzdělání, zaměstnavatelům a samotným studujícím evropský referenční nástroj, jenž by napomáhal úsilí vyvíjenému na vnitrostátní a evropské úrovni k dosažení společně dohodnutých cílů;

4) poskytnout rámec pro další akci na úrovni Společenství jak v rámci pracovního programu „Vzdělávání a odborná příprava 2010“, tak v rámci programů Společenství v oblasti vzdělávání a odborné přípravy.

Klíčové schopnosti

Schopnosti jsou zde definovány jako kombinace znalostí, dovedností a postojů odpovídajících určitému kontextu. Klíčovými schopnostmi jsou schopnosti, jež všichni potřebují ke svému osobnímu naplnění a rozvoji, aktivnímu občanství, sociálnímu začlenění a pro pracovní život.

Referenční rámec zahrnuje osm klíčových schopností:

1. komunikace v mateřském jazyce
2. komunikace v cizích jazycích
3. matematická schopnost a základní schopnosti v oblasti vědy a technologií
4. schopnost práce s digitálními technologiemi
5. schopnost učit se
6. sociální a občanské schopnosti
7. smysl pro iniciativu a podnikavost a
8. kulturní povědomí a vyjádření.

Klíčové schopnosti jsou pokládány za stejně důležité, protože každá z nich může přispět k úspěšnému životu ve společnosti založené na znalostech. Řada schopností se překrývá a je vzájemně propojena: základní aspekty jedné oblasti budou podporovat schopnosti jiné oblasti. Nezbytným základem vzdělání jsou elementární základní jazykové dovednosti, čtení, psaní, ovládnutí početních úkonů, informační a komunikační technologie a pro všechny vzdělávací aktivity je nezbytná schopnost umět se učit. Referenční rámec se zabývá řadou témat, která hrají svou úlohu ve všech osmi klíčových schopnostech: kritické myšlení, tvořivost, iniciativa, řešení problémů, hodnocení rizik, rozhodování a ovládnutí pocitů.

1. Komunikace v mateřském jazyce ⁽¹⁾

4 |

Definice:

Komunikace v mateřském jazyce je schopnost vyjadřovat a tlumočit představy, myšlenky, pocity, skutečnosti a názory v písemné i ústní formě (poslouchat, mluvit, číst a psát) a vhodným a tvůrčím způsobem lingvisticky reagovat ve všech situacích sociálního a kulturního života při vzdělávání a odborné přípravě, v práci, doma a ve volném čase.

Nejdůležitější znalosti, dovednosti a postoje související s touto schopností

Schopnost komunikovat vyplývá z osvojení mateřského jazyka, jež je neodmyslitelně spojeno s rozvojem poznávací schopnosti jedince interpretovat okolní svět a vycházet s ostatními. Pro komunikaci v mateřském jazyce je nezbytné, aby jedinec znal základní slovní zásobu, funkční gramatiku a jazykové funkce. Zahrnuje to též znalost hlavních typů verbálních interakcí, různých druhů literárních a neliterárních textů, hlavních rysů různých stylů a jazykových registrů a proměnlivosti jazyka a komunikace v různých situacích.

Pokud jde o dovednosti, měli by jedinci umět komunikovat v ústní a psané formě v různých situacích a sledovat a přizpůsobovat své vlastní vyjadřování požadkům situace. Součástí této schopnosti je rovněž schopnost rozlišovat a používat různé typy textů, vyhledávat, shromažďovat a zpracovávat informace, používat pomůcky, formulovat a přesvědčivým způsobem odpovídajícím dané situaci vyjadřovat ústně a písemně své vlastní argumenty.

Kladný postoj ke komunikaci v mateřském jazyce vyžaduje schopnost vést kritický a konstruktivní dialog, smysl pro estetické kvality a ochotu o ně usilovat, a zájem komunikovat s ostatními. To zahrnuje uvědomění si vlivu jazyka na ostatní a nutnosti rozumět jazyku a používat jej pozitivním a společensky uvážlivým způsobem.

(1) V rámci evropské multikulturní a mnohojazyčné společnosti je známo, že mateřský jazyk nemusí být ve všech případech úředním jazykem členského státu a že schopnost komunikace v úředním jazyce je předpokladem pro plné zapojení jedince do společnosti. V některých členských státech může být mateřský jazyk jedním z několika úředních jazyků. Opatření k řešení takových případů a odpovídající použití definic spadají do působnosti jednotlivých členských států podle jejich specifických potřeb a okolností.

2. Komunikace v cizích jazycích (2)

Definice:

Komunikace v cizích jazycích obecně vyžaduje stejné základní dovednosti jako komunikace v mateřském jazyce: je založena na schopnosti porozumět, vyjádřit a tlumočit představy, myšlenky, pocity, skutečnosti a názory v ústní i psané formě (poslouchat, mluvit, číst a psát) v příslušných společenských a kulturních situacích při vzdělávání a odborné přípravě, v práci, doma a ve volném čase podle přání či potřeb daného jedince. Komunikace v cizích jazycích rovněž vyžaduje takové dovednosti, jako je pochopení jiných kultur a jejich zprostředkování. Úroveň osvojení se bude lišit podle těchto čtyř dimenzí (poslouchat, mluvit, číst a psát) a jednotlivých jazyků, a podle sociálního a kulturního zázemí, prostředí, potřeb a zájmů daného jedince.

| 5

Základními dovednostmi pro komunikaci v cizím jazyce jsou schopnost porozumět mluveným sdělením, zahajovat, vést a ukončovat rozhovory a číst, porozumět a tvořit texty odpovídající individuálním potřebám. Osoby musejí být rovněž schopny náležitě využívat příručky a učit se jazyky též neformálně v rámci celoživotního učení.

Kladný postoj zahrnuje smysl pro kulturní rozmanitost a zájem o jazyky a mezikulturní komunikaci a zvědavost.

Nejdůležitější znalosti, dovednosti a postoje související s touto schopností

Pro komunikaci v cizím jazyce je nezbytná znalost slovní zásoby a funkční gramatiky a povědomí o hlavních typech verbální interakce a jazykových registrů. Důležitá je znalost společenských zvyklostí, kulturních aspektů a jazykové rozmanitosti.

(2) Je důležité připustit, že mnoho Evropanů žije ve dvoujazyčných nebo vícejazyčných rodinách a komunitách, a že úřední jazyk země, v níž žijí, nemusí být jejich mateřským jazykem. U těchto skupin se tato schopnost může vztahovat spíše na úřední jazyk než cizí jazyk. Jejich potřeba, motivace a společenské nebo hospodářské důvody pro rozvíjení této schopnosti na podporu jejich integrace se budou lišit například od těch, kteří se učí cizí jazyk kvůli cestování nebo práci. Opatření k řešení takových případů, a odpovídající použití definice, spadají do působnosti jednotlivých členských států podle jejich specifických potřeb a okolností.

3. Matematická schopnost a základní schopnosti v oblasti vědy a technologií

6 |

A Definice:

Matematická schopnost je schopnost rozvíjet a používat matematické myšlení k řešení problémů v různých každodenních situacích. Vycházejí ze spolehlivého zvládnutí základních početních úkonů je důraz kladen na proces a činnost, jakož i na znalosti. Matematická schopnost zahrnuje na různých úrovních schopnost a ochotu používat matematické způsoby myšlení (logické a prostorové myšlení) a prezentace (vzorce, modely, obrazce, grafy a diagramy).

B Definice:

Schopnosti v oblasti vědy se rozumí schopnost a ochota používat soubor znalostí a metod používaných k objasnění přírodních zákonů ke kladení otázek a k formulaci závěrů založených na důkazech. Schopnost v oblasti technologií je pojímána jako uplatňování těchto znalostí a metod v reakci na přání a potřeby lidí. Schopnosti v oblasti vědy a technologií vyžadují pochopení změn způsobených lidskou činností a občanskou odpovědnost každého jedince.

Nejdůležitější znalosti, dovednosti a postoje související s touto schopností

Znalostmi nezbytnými pro matematiku jsou velmi dobrá znalost čísel, měř a struktur, základních operací a základních matematických prezentací a pochopení matematických termínů a definic a povědomí o otázkách, na něž může dát matematika odpověď.

K dovednostem jedince patří používání základních matematických principů a postupů v každodenních situacích doma a v práci a schopnost sledovat a hodnotit sled argumentů. Měl by být schopen matematicky uvažovat, rozumět matematickým důkazům, komunikovat v jazyce matematiky a používat příslušné pomůcky.

Kladný postoj je v matematice založen na respektování pravdy a na ochotě hledat odůvodnění a hodnotit jejich platnost.

Nejdůležitější znalosti, dovednosti a postoje související s touto schopností

Nejdůležitějšími znalostmi pro vědu a technologie jsou hlavní principy přírody, základní vědecké pojmy, zásady a metody, technologie a technologické výrobky a procesy, a rovněž porozumění dopadu vědy a technologií na přírodu. Následně by tyto schopnosti měly umožnit jedincům lépe chápat pokrok, omezení a rizika vědeckých teorií a technologií ve společnosti obecně (v souvislosti s rozhodováním, hodnotami, morálními otázkami, kulturou atd.).

Mezi dovednosti patří schopnost používat a ovládat technologické nástroje a stroje a vědecké údaje k dosažení určitého cíle nebo rozhodnutí či závěru na základě důkazu. Jedinci by měli rovněž být schopni rozpoznat základní rysy vědeckého bádání a formulovat závěry a důvody, jež je k těmto závěrům vedly.

V případě postoje je nezbytný smysl pro kritický úsudek a zvědavost, zájem o etické otázky a respektování bezpečnosti i udržitelnosti, zejména v případě vědeckého a technologického pokroku ve vztahu ke své vlastní osobě, rodině, komunitě a celosvětovým problémům.

4. Schopnost práce s digitálními technologiemi

Definice:

Schopností práce s digitálními technologiemi se rozumí jisté a kritické používání technologií informační společnosti (dále jen „TIS“) při práci, ve volném čase a v komunikaci. Předpokladem je základní znalost informačních a komunikačních technologií, tj. používání počítačů k získávání, hodnocení, ukládání, vytváření a výměně informací a ke komunikaci a spolupráci v rámci sítí prostřednictvím internetu.

Nejdůležitější znalosti, dovednosti a postoje související s touto schopností

| 7

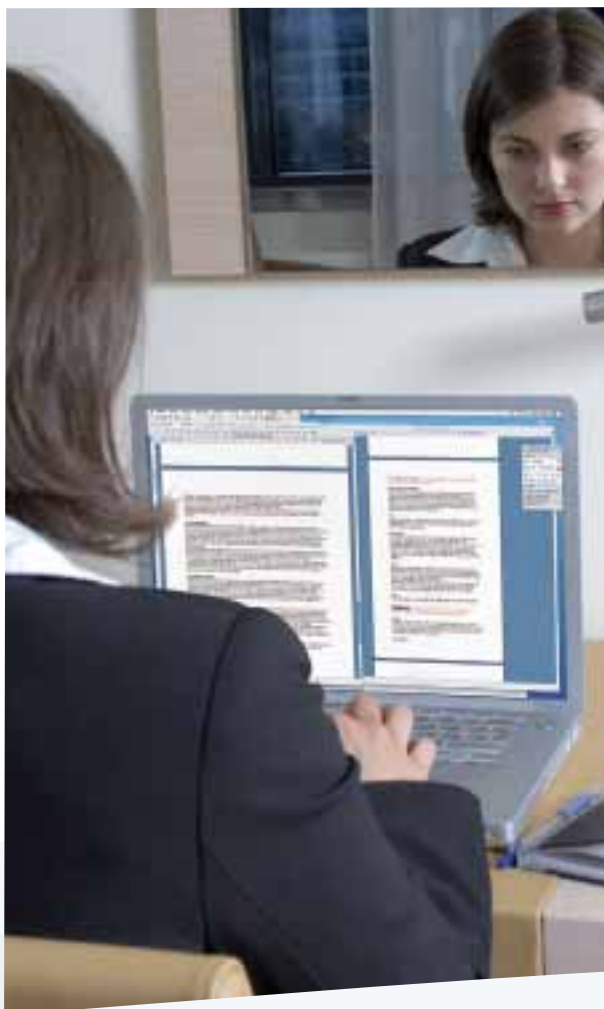
Pro schopnost práce s digitálními technologiemi jsou nezbytné důkladné pochopení povahy, úlohy TIS a jejich možností v každodenních situacích a důkladné znalosti z těchto oblastí v osobním a společenském životě i v práci. Jedná se o základní počítačové aplikace, např. textové editory, tabulkové procesory, databáze, systémy ukládání a správy informací, pochopení možností a potenciálních rizik, jež internet a komunikace prostřednictvím elektronických médií (e-mailu, síťových nástrojů) přinášejí pro práci, volný čas, sdílení informací a spolupráci, učení a výzkum v rámci sítí. Jedinci by rovněž měli chápat, jak mohou TIS podporovat tvořivost a inovace, a měli by si uvědomovat problémy spojené s platností a důvěryhodností dostupných informací a měli by znát právní a etické zásady, jež je třeba dodržovat při interaktivním využívání TIS.

Požadované dovednosti zahrnují: schopnost vyhledávat, shromažďovat a zpracovávat informace a používat je kritickým a systematickým způsobem, hodnotit jejich důležitost a rozlišovat mezi reálnými a virtuálními informacemi a zároveň chápat vztahy. Jedinci by měli umět používat nástroje k vytváření, prezentaci a pochopení komplexních informací a měli by být schopni internetové služby získávat, vyhledávat a používat; rovněž by měli umět používat TIS k podpoře kritického myšlení, tvořivosti a inovací.

Pro využívání TIS je nezbytný kritický a reflexivní postoj k dostupným informacím a odpovědné používání interaktivních médií; schopnost je rovněž rozvíjena zájmem o zapojení se do kolektivů a sítí pro kulturní, sociální nebo profesní účely.

5. Schopnost učit se

8 |

Definice:

Schopností učit se se rozumí schopnost provádět tuto činnost a v procesu učení vytrvat a schopnost zorganizovat si učení a efektivně hospodařit se svým časem a s informacemi, a to jak samostatně, tak v rámci skupin. Tato schopnost zahrnuje povědomí o vlastních postupech učení a vlastních potřebách, schopnost rozpoznávat dostupné možnosti a překonávat překážky za účelem úspěšnosti procesu učení. To znamená získávat, zpracovávat a osvojovat si nové znalosti a dovednosti, vyhledávat rady a využívat je. V rámci procesu učení, jak se učit, je nutné, aby studující vycházeli ze zkušeností z dřívějšího učení a ze životních zkušeností a znalosti a dovednosti používali v různých souvislostech doma, v práci, při vzdělávání a odborné přípravě. Rozhodujícími aspekty schopnosti je motivace a sebedůvěra jedince.

Nejdůležitější znalosti, dovednosti a postoje související s touto schopností

Je-li učení zaměřeno na určitou práci nebo kariérní cíl, měl by jedinec znát požadované schopnosti, znalosti, dovednosti a kvalifikace. Ve všech případech však schopnost učit se vyžaduje, aby daná osoba znala a chápala své oblíbené strategie učení, silné a slabé stránky svých dovedností a kvalifikace a aby byla schopna vyhledávat možnosti vzdělávání a odborné přípravy a dostupnou pomoc a podporu.

Schopnost učit se znamená umět si osvojit elementární základní dovednosti, jako je čtení, psaní, počítání a informační a komunikační technologie, jež jsou nezbytné pro další učení. Na základě těchto dovedností by jedinec měl být schopen získávat nové znalosti a dovednosti, osvojovat si je, zpracovávat je a vstřebávat je. K tomu je nezbytná efektivní organizace vlastního učení, profesního postupu a práce, a zejména schopnost v učení vytrvat, soustředit se v prodloužených časových úsecích a kriticky uvažovat o účelech a cílech učení. Jedinci by si měli sami dokázat vyhradit čas na učení a být disciplinovaní, ale též by při procesu učení měli umět spolupracovat s ostatními, využívat heterogenní skupiny a dělit se s ostatními o to, co se naučili. Jedinci by měli být schopni zorganizovat si své vlastní učení, zhodnotit si svou vlastní práci a případně vyhledávat rady, informace a podporu.

Kladný postoj vyžaduje motivaci a důvěru v pokračování a úspěch celoživotního učení. Kladný postoj k řešení problémů podporuje jak schopnost jedince učit se, tak překonávat překážky a vyrovnávat se se změnami. Hlavními prvky kladného postoje je přání uplatnit zkušenosti již získané při učení a v životě a hledat příležitosti k učení a uplatňování poznatků v různých životních situacích.

A 6. Sociální a občanské schopnosti

Definice:

Tyto schopnosti zahrnují osobní, mezilidské, mezikulturní, sociální a občanské schopnosti a pokrývají všechny formy chování, které jedince připravují na jeho efektivní a konstruktivní účast na společenském a pracovním životě, a to ve stále více rozmanitějších společnostech, a na řešení případných konfliktů. Občanské schopnosti jedince připravují na plné zapojení do občanského života na základě znalostí sociálních a politických koncepcí a struktur a k aktivní a demokratické účasti.

Nejdůležitější znalosti, dovednosti a postoje související s touto schopností

 A. Sociální schopnosti jsou úzce spjaty s osobním a společenským blahem, k jejímuž dosažení je nezbytné pochopit, jak mohou jedinci dosáhnout optimálního fyzického a psychického zdravotního stavu, který též může být zdrojem jejich vlastního bohatství či bohatství jejich rodiny a nejbližšího společenského prostředí, a vědět, jak k tomu lze přispět prostřednictvím zdravého životního stylu. Pro úspěšné zapojení do mezilidských vztahů a do společnosti je třeba rozumět pravidlům chování a zvykům, které jsou obecně uznávány v různých společnostech a prostředích (např. v práci). Stejně důležité je znát základní pojmy v souvislosti s jedincem, skupinami, pracovními organizacemi, rovným postavením mužů a žen a nediskriminací, společností a kulturou. Zásadní je pochopení multikulturních a společensko-hospodářských rozměrů evropských společností, a jak se národní kulturní identita vzájemně ovlivňuje s evropskou identitou.

Základem této schopnosti jsou dovednosti konstruktivně komunikovat v různých prostředích, projevat toleranci, vyjadřovat a chápat různá stanoviska, jednat tak, aby došlo k navození důvěry, a projevat empatii. Jedinci by měli být schopni vyrovnat se se stresem a frustrací a konstruktivně se vyjadřovat a rovněž by měli rozlišovat mezi osobní a pracovní sférou.

Schopnost je založena na postoji spouštějícím ve spolupráci, sebevědomí a čestnosti. Jedinci by se měli zajímat o socio-ekonomický rozvoj a komunikaci s jinými kulturami, měli by doceňovat rozmanitost a respektovat ostatní a měli by být připraveni překonávat předsudky a dělat kompromisy.

B.6. Sociální a občanské schopnosti

10 |

Nejdůležitější znalosti, dovednosti a postoje související s touto schopností

Základem občanských schopností je znalost pojmů demokracie, spravedlnost, rovnost, občanství a občanská práva, včetně způsobu jejich vyjádření v Listině základních práv Evropské unie a mezinárodních deklaracích a jejich uplatňování ze strany různých institucí na místní, regionální, vnitrostátní, evropské a mezinárodní úrovni. K těmto schopnostem patří znalost současných událostí a také hlavních událostí a tendencí v národní, evropské a světové historii. Dále by mělo být rozvinuto povědomí o cílech, hodnotách a strategiích sociálních a politických hnutí. Rovněž je důležitá znalost evropské integrace a struktur, hlavních cílů a hodnot Evropské unie a posílení povědomí o rozmanitosti a kulturní identitě v Evropě.

Dovednosti pro občanské schopnosti souvisejí se schopností efektivně se spolu s ostatními zapojit do veřejného života, projevovat solidaritu a zájem o řešení problémů dotýkajících se místního nebo širě pojatého společenství. Vyžadují kritické a tvůrčí myšlení a konstruktivní účast na místních aktivitách či aktivitách v blízkém okolí, jakož i rozhodování na všech úrovních od místní po vnitrostátní a evropskou, a to zejména účastí ve volbách.

Kladný postoj spočívá v plném dodržování lidských práv, včetně zásady rovnosti, jako základu demokracie, v uznání a pochopení rozdílů mezi hodnotovými systémy různých náboženských nebo etnických skupin. Znamená to jak projev sounáležitosti s určitým místem, zemí, EU a obecně Evropou či světem (nebo jeho částí), tak i ochotu podílet se na demokratickém rozhodování na všech úrovních. Kladným postojem je rovněž smysl pro odpovědnost, pochopení a dodržování společných hodnot, které jsou pro zajištění soudržnosti společnosti nezbytné, jako je například dodržování demokratických zásad. Konstruktivní účastí se rovněž rozumějí občanské aktivity, podpora sociální rozmanitosti a soudržnosti a udržitelného rozvoje a připravenost respektovat hodnoty a soukromí druhých.

7. Smysl pro iniciativu a podnikavost

Definice:

Smyslem pro iniciativu a podnikavostí se rozumí schopnost jedince převádět myšlenky do praxe, která předpokládá tvořivost, schopnost zavádět novinky a nést rizika i plánovat a řídit projekty s cílem dosáhnout určitých cílů. Tato schopnost je přínosná pro jednotlivce nejen v jejich každodenním životě doma a ve společnosti, ale i na pracovišti, pomáhá pochopit souvislosti jejich práce a umožňuje jim chopit se příležitostí a je základem specifitějších dovedností a znalostí, které potřebují osoby zabývající se sociálními nebo obchodními činnostmi nebo podílející se na těchto činnostech a které by měly zahrnovat povědomí o etických hodnotách a podporovat řádnou správu.

Nejdůležitější znalosti, dovednosti a postoje související s touto schopností

 Mezi nezbytné znalosti patří schopnost rozpoznat příležitosti k osobním, profesním nebo obchodním činnostem, včetně znalosti obecnějších aspektů, jež vytvářejí kontext, ve kterém lidé žijí a pracují, např. obecného porozumění ekonomickým mechanismům a možnostem a problémům, jimž čelí zaměstnavatel nebo organizace. Jedinci by si rovněž měli být vědomi etického postavení podniků a toho, jak tyto podniky mohou být dobrým příkladem, např. poctivým obchodováním nebo tím, že budou fungovat jako sociální podnik.

Dovednosti související s aktivním řízením projektů (které vyžaduje takové dovednosti, jakými jsou např. plánování, organizace, řízení, vedení a pověřování, analýza, komunikace, projednávání a hodnocení a podávání zpráv), účinnou reprezentací a vyjednáváním a schopností pracovat jak samostatně, tak i spolupracovat v týmech. Důležitá je schopnost posoudit a rozeznat něčí silné a slabé stránky a zhodnotit rizika a případně, je-li to vhodné, tato rizika nést.

Pro podnikavý postoj je charakteristická iniciativa, aktivita, nezávislost a inovace v osobním a společenském životě i v práci. Rovněž je nutná motivace a odhodlání plnit cíle, a to jak osobní, tak i cíle sdílené s ostatními, včetně cílů pracovních.

8. Kulturní povědomí a vyjádření

12

Definice:

Uznání důležitosti tvůrčího vyjadřování myšlenek, zážitků a emocí různými formami, včetně hudby, divadelního umění, literatury a vizuálního umění.

Nejdůležitější znalosti, dovednosti a postoje související s touto schopností

Kulturní znalostí se rozumí povědomí o místním, národním a evropském kulturním dědictví a o jeho místě ve světě. Zahrnuje základní znalost významných kulturních děl, včetně současné populární kultury. Je důležité pochopit kulturní a jazykovou rozmanitost v Evropě (a v jiných regionech světa), potřebu jejího zachování a porozumění důležitosti estetických faktorů v každodenním životě.

Dovednosti se týkají jak porozumění, tak i vyjadřování: vlastního vyjadřování různými výrazovými formami díky vrozeným schopnostem jedince a jeho smyslu pro umělecká díla a představení. Rovněž je nutná dovednost dávat vlastní tvůrčí a expresivní názory do souvislostí s názory jiných a objevit v kulturní činnosti společenské a hospodářské možnosti a realizovat je. Kulturní vyjádření je rovněž důležité pro rozvoj tvůrčích dovedností, které mohou být uplatněny v mnoha profesních činnostech.

Základem úcty a otevřeného postoje k rozmanitosti kulturního vyjádření může být řádné pochopení kultury každého jedince a smysl pro identitu. Kladný postoj zahrnuje také tvořivost, ochotu rozvíjet schopnost estetického projevu osobním uměleckým vyjádřením a účastí v kulturním životě.

Evropská komise

**KLÍČOVÉ SCHOPNOSTI PRO CELOŽIVOTNÍ UČENÍ
EVROPSKÝ REFERENČNÍ RÁMEC**

Lucemburk: Úřad pro úřední tisky Evropských společenství

2007 – 12 s. – 17,6 x 25 cm

Jak získat publikace EU

Publikace vydávané Úřadem pro úřední tisky, jež jsou určeny k prodeji, lze objednat na stránkách EU Bookshop <http://bookshop.europa.eu> u prodejce, kterého si zvolíte.

Můžete také zažádat o seznam prodejců z celosvětové sítě prostřednictvím faxu:

(352) 2929-42758.

SPOLLEČNĚ
OD 1957

NC-78-07-312-CS-C

Další informace získáte zde:
Evropská komise
Generální ředitelství pro vzdělávání a kulturu

Rue de la Loi, 200 / Wetstraat, 200
B-1049 Bruxelles / Brussel
Tel: 32 -(0)2 299 11 11
E-mail: eac-info@ec.europa.eu

Other linguistic versions of this brochure can be found and ordered at the following website:
http://ec.europa.eu/dgs/education_culture/publ/educ-training_en.html

Úřad pro úřední tisky
Publications.europa.eu